

DEEL 1
Fatima vertelt

1

‘Nee, ik wil niet weg!’ Stampvoetend van boosheid kijkt Marissa haar vader aan. De tranen staan haar in de ogen. Vader en moeder kijken elkaar aan met een verdrietige blik in hun ogen. Ach, was het niet steeds zo geweest bij de andere kinderen? Maar de anderen vonden het aan de ene kant ook wel spannend en Jolien had er zelfs naar uitgezien. Met Marissa is het toch anders. Ze heeft verdriet en pijn vanwege het afscheid. Nu de jongste ook weg moet, nu lijkt het ook voor hen als ouders wel extra moeilijk te zijn. De leerplichtwet is echter onverbiddelijk. Marissa is zes geworden en ze moet naar school. Voor een schipperskind is dat nog veel ingrijpender dan voor een kind dat gewoon in een huis in een straat van een stad of dorp woont. Voor een schipperskind houdt het in dat het weg moet van vader en moeder, naar het internaat voor schipperskinderen.

Marissa smeekt en dreigt, maar niets helpt. Vader en moeder blijven standvastig. Ze moet, echt waar.

‘Anders komt de politie je halen en dat wil je toch niet, Marissa? En je moet vooral niet vergeten, dat het voor je eigen bestwil is! Papa en mama vinden het ook erg dat je weg gaat. Echt waar, zij zouden ook liever hebben dat je bij ons kon blijven!’

‘Maar mama kan mij toch leren schrijven en rekenen! Ik kan mijn eigen naam al schrijven, hoor, dat heb ik al van mama geleerd. Zie je wel dat het helemaal niet nodig is dat ik naar zo’n stomme school aan de wal ga! En ik kan toevallig ook al rekenen, mama kan dat heel goed uitleggen. Vast veel beter dan zo’n juffrouw op school, die het aan misschien wel dertig kinderen tegelijk moet uitleggen. Laat mij nou bij jullie blijven, toe ...!’

Smekend staat Marissa voor haar ouders. Haar ogen glinsteren van de ingehouden tranen. Vader moet een paar keer slikken. Geen van de kinderen heeft hij met plezier weg gebracht, maar zo erg als deze keer is het nooit geweest. Toen bleven er altijd nog kinderen achter die de pijn van het gemis wat verzachtten. Zelfs nadat Jolien, die boven Marissa kwam, wegging, hadden ze in ieder geval Marissa nog bij zich. Maar nu, wat zal het stil worden aan boord ... Nooit meer dat vrolijke gesnater van die kleintjes om hem heen. Nooit meer die honderden vragen per dag beantwoorden die de kinderen onophoudelijk op hem afvuurden.

Hij vermant zich. Het moet, het is nu eenmaal niet anders. Schipper is een mooi beroep, maar soms zou hij er een lieve duit voor overhebben om vast werk aan de wal te hebben.

Hoe zou het zijn om ’s avonds thuis te komen en de kinderen hem bij de deur zouden opwachten om te vertellen dat Jantje in de klas had getrakteerd vanwege zijn verjaardag? Of om hem vol trots te laten zien hoe groot de pleister wel moest zijn om het gat in haar knie te bedekken, dat ze had opgelopen met paaltje springen op het schoolplein ...!

Ach, wat prakkiseert hij toch. Hij weet drommels goed dat een walbaan hem na een paar maanden naar de keel zou

vliegen. Daar is hij helemaal niet geschikt voor. Eens een schipper, altijd een schipper ...

Hij kijkt zijn jongste dochtertje aan. Hij ziet haar vragende, hopende, bange ogen op hem gericht. Hij schudt resoluut het hoofd.

‘Nee, Marissa, dat gaat echt niet door, dat plannetje van jou. Kom, je zult zien dat het allemaal best wel zal meevallen als je daar eenmaal bent.’

Moeder doet ook nog een poging.

‘Jolien en Karin zijn ook op het internaat, dus helemaal zonder je familie ben je daar niet. Ik weet zeker dat er een heleboel andere kinderen stiekem een beetje jaloers op je zullen zijn dat je zussen in de buurt hebt, terwijl zij helemaal alleen zijn.

Kom nu mee, meisje, dan gaan we je koffertje pakken, we moeten morgenochtend op tijd weg. Vader heeft om tien uur afgesproken met meneer Willems, de directeur van het internaat. Daarom moet je zo naar bed.’

Een beetje onwillig verlaat Marissa samen met moeder de kamer. Vader blijft achter, die heeft zeker nog wat administratie bij te werken.

Moeder neemt haar mee naar haar mooie kamertje, helemaal achter in het schip. Terwijl moeder druk bezig is haar spulletjes in een leuk, nieuw koffertje te pakken, zit Marissa maar een beetje op haar bed. Ze staart droevig uit de patrijspoort boven haar bed naar buiten. Hoeveel avonden heeft ze zo niet gezeten, als ze niet direct in slaap kon komen? Nog één nachtje slapen, en dan ... Ze wil er eigenlijk nog niet aan denken. Dan zal ze nooit meer ’s morgens vroeg naar buiten kunnen kijken, met haar pyjama nog aan, om jonge eendjes te zien zwemmen. Van het voorjaar heeft ze een

keer gezien dat een rat zo'n heel klein lief kuikentje onder water trok om het op te gaan eten. O, wat was ze boos op die vieze rat. Ze was direct naar vader gegaan en had hem om z'n geweer gevraagd. Vader heeft zo'n geweer met echte kogels, waarmee hij wel eens op ratten in het ruim schiet. Vader had haar toen stomverbaasd aangekeken.

‘En wat wil mevrouw de jager dan wel met mijn buks gaan doen?’ had hij gevraagd.

Ze had het hem verteld. Die gemene rat! Samen met vader had ze gekeken of ze de rat met het kleine eendje nog ergens zag. Maar nee, nergens meer te zien. Die gemenerik had het eendje vast al opgegeten. Zo gemeen vond ze het! Ze wordt nog boos als ze eraan terugdenkt. Haar stemming zakt steeds verder. Nu zal ze nooit meer die grappige futen zien die zo ver onder water kunnen zwemmen om visjes te vangen. Droevig glijden haar ogen over het rimpelloze water van de haven.

Moeder voelt haar stemming aan en gaat naast haar dochtertje op het bed zitten. Met een teder gebaar legt ze haar arm om de tengere schouders van het kind. Marissa zegt niets, maar vlijt vertrouwelijk haar hoofd tegen moeders schouder. Lange tijd zitten ze zo zonder iets te zeggen. De moeder voelt de warmte van het kind naast zich. Haar liefste kind, al zal ze dat nooit aan iemand bekennen. Voor de buitenwereld zijn al haar kinderen even lief en dierbaar, maar Marissa heeft altijd al een bijzonder plekje in haar hart gehad. Ze is zo afhankelijk en open en ze is bijzonder wijs voor haar leeftijd. Af en toe kan ze dingen opmerken die een kind van tien niet zouden misstaan. Nee, over schoolgaan piekert moeder niet, het leren zal Marissa best afgaan. Maar hoe zal ze worden nu ze haar moeder niet meer dagelijks om haar

heen heeft? Al haar kinderen heeft ze zien veranderen in de tijd dat ze op het internaat hebben gewoond. Harder zijn ze geworden en meer gesloten. Beslist geen eigenschappen om mee te pronken.

Ze haalt haar arm van de schouder tjes en kleedt Marissa uit.

‘Je moet nu echt naar bed, kleintje, anders kun je er morgen niet uitkomen.’

Marissa sputtert niet tegen, maar voelt haar maag af en toe in elkaar krimpen van angst en ellende. Morgen ... weg van boord ... weg van vader en moeder ... Weg uit haar fijne, vertrouwde omgeving ... Niet meer in haar knusse bedje kunnen slapen ...!

Later op bed, nadat vader haar ook welterusten is komen zeggen, huilt ze zachtjes. Toch is ze ook wel een klein beetje nieuwsgierig hoe het daar zal zijn. Ze is wel eens met vader mee geweest om haar zussen op te halen, maar die stonden meestal al buiten te wachten tot vader eraan kwam. Ze heeft het gebouw wel een paar keer van binnen gezien, best wel leuk, met een heleboel kleine raampjes. Net als aan boord. Misschien krijgt ze wel een bed precies bij zo’n raampje. Dat zou even mooi zijn! Ze is toch wel benieuwd hoe haar kamer eruit zal zien.

‘Zo, dus jij bent Marissa! Nou, van harte welkom op ons internaat’, zegt meneer Willems.

Ze staan op het parkeerterrein van het internaat De Meerpaal, waar de directeur hen heeft opgevangen. Ondertussen probeert hij haar hand te vermorzelen tussen zijn dikke worstvingers. ‘t Zal wel iets van een ferme handdruk moeten voorstellen, haar hele hand doet pijn. Ze heeft direct al een

afkeer van de man. Wat is hij dik, zeg! Die man eet vast elke dag patat met mayonaise. Daar komt het door, weet Marissa, want vader mag van moeder niet alle dagen patat, terwijl hij er juist zo dol op is.

‘Dan word je veel te dik’, zegt moeder dan altijd. ‘En dikke mensen krijgen het aan hun hart’, voegt moeder er altijd aan toe.

Zou die meneer Willems het ook aan zijn hart krijgen? Ze hoopt het maar, want dan is er geen directeur meer en dan gaat het internaat natuurlijk dicht en moeten alle kinderen terug naar hun vaders en moeders. Zou dat even goed uitkomen! Een bestraffend stemmetje in haar hart doet haar bijna blozen van schaamte. Oei, wat een erge dingen denkt ze nu toch! Als moeder dit zou weten ...!

‘Marissa, geef meneer Willems eens antwoord als hij je wat vraagt!’ klinkt opeens vaders stem.

Ruw wordt ze losgesleurd uit haar gedachten. Heeft de directeur haar wat gevraagd? Wat dan? Ze heeft niets gehoord.

‘Ik eh ... eh ... ik weet niet meer wat u hebt gevraagd, meneer.’

‘Marissa, waar zit jij met je gedachten? Foei zeg, zo hebben we je toch niet opgevoed!’

Dreigend kijkt moeder haar aan. Meneer Willems lacht maar een beetje als een boer die kiespijn heeft.

‘Ach, laat maar zitten, mevrouw Donkers. Marissa is natuurlijk een beetje confuus door deze grote stap in haar jonge leven. Geeft niets, hoor!’ zegt hij dan tegen haar.

‘Kom, dan gaan we eens kennismaken met de binnenkant van het gebouw. Ik zal je eerst een rondleiding geven door ons internaat, dan gaan we daarna een lekker bakje koffie

drinken in mijn kantoor. Er moet nog het een en ander worden geregeld, dat kunnen we dan direct even afhandelen. Als u daarna nog vragen heeft, kan ik die direct beantwoorden.’ Al pratend loodst de directeur zijn gezelschap naar binnen.

‘Kijk’, zegt hij als ze aan het einde van een gang door een paar klapdeuren gaan, ‘dit zijn de gebouwen waar de onderbouw huist. Ja, Marissa, dit wordt nu jouw huis. Ik hoop dat je het snel een beetje als een thuis zal gaan zien. Wacht, dan zal ik even kijken of je juffrouw er is.’

Marissa laat hem maar praten. Ze heeft dit al eerder gezien. Soms is ze mee geweest om haar oudere zussen weg te brengen en bij die gelegenheden is ze het hele internaat rond geweest, begeleid door Jolien en Karin.

Ze horen hem onder aan een trap roepen:

‘Andrea, ben je daar?’

‘Ja, hoor. Ik kom eraan’, komt er van boven een vrouwenstem.

Marissa kijkt een beetje rond. Zal dit de woonkamer zijn? Waarschijnlijk wel, want er staat een orgel en er staan een paar banken en luie stoelen. Langs de muur ziet ze een boekenkast vol met kinderboeken. Oei, voor ze die allemaal uit heeft ... Zou de juffrouw wel eens voorlezen? Moeder leest elke avond voor. Prachtig vindt ze dat. Vaak verlangt ze naar de dag waarop ze zelf een boek kan lezen. Wat lijkt haar dat heerlijk, lezen zonder altijd maar aangewezen te zijn op voorlezers.

Er klinkt gestommel op de trap, daar komt de juffrouw. Zou ze oud zijn? Misschien wel net zou oud als moeder.

Een jonge vrouw komt op hen toelopen. Marissa haalt opgelucht adem. Die juffrouw ziet er heel wat vriendelijker

uit dan de directeur. Haar belangstelling richt zich direct op Marissa.

‘Hallo, ik ben juffrouw Andrea. En hoe heet jij?’

Wat een mooie stem heeft die juffrouw. Zo zacht en helder. Helemaal geen schetterstem, zoals die eerste juffrouw van Jolien. Jolien kon haar zo prachtig nadoen. Elke keer als ze aan boord kwam, zeurde Marissa net zo lang tot ze haar juffrouw nadeed.

‘Ik heet Marissa, juffrouw.’

Moeder glimt van trots. Hoor Marissa eens netjes met twee woorden spreken!

‘Marissa ... ja, even denken, hoor. Als ik het goed heb, heet je van achteren Donkers. Ja?’

Marissa knikt.

De juffrouw geeft vader en moeder een hand. Dat hoort nu eenmaal bij grote mensen, al heeft ze nooit begrepen waar dat voor is. Maar ja, grote mensen hebben zo veel van die dingen die ze niet begrijpt.

‘Nou, welkom aan boord, Marissa. Je bent de eerste nieuweling. Er komen er vandaag als het goed is nog vijf kinderen, dus zoals je ziet ben je niet de enige die hier nieuw zal zijn. Oké, zal ik je eerst wat vertellen over je nieuwe huis? We staan nu in de kamer. Hier eten we, hier zitten we ’s avonds lekker bij elkaar en doen we spelletjes en zo. Voor de kinderen die nog niet zo goed kunnen lezen, lees ik elke avond een hoofdstuk voor uit een mooi boek. Kun jij al een beetje lezen, Marissa?’

‘Een heel klein beetje. Dat heeft mama me geleerd. Ik kan ook mijn naam al schrijven en tot honderd tellen.’

Een beetje verlegen kijkt ze juffrouw Andrea aan. Zouden er nog veel kinderen hier niet kunnen lezen, of zou ze een van de weinigen zijn?

‘Een klein beetje? Nou, da’s al meer dan de meeste kinderen als ze hier binnenkomen. En kun je echt je naam al schrijven?’

Trots knikt Marissa van ’ja’. Ze is blij dat ze blijkbaar niet achterloopt bij haar leeftijdgenootjes.

Daarna geeft juffrouw Andrea een korte rondleiding door het huis van de kinderen die op de basisschool zitten. Ze vertelt dat dit huis Het Vooronder heet. Zo heeft elk huis een eigen naam. Marissa knikt, dat weet ze al. Karin en sinds de zomervakantie ook Jolien wonen nu in De Stuurhut, want die zitten al op de hogere school.

Als ze bij haar bed gaan kijken, is het eerste wat Marissa ziet dat ze inderdaad zo’n raampje in de buurt van haar bed heeft. Het is wel niet direct boven haar bed, ze moet eruit om er door te kunnen kijken, maar dat geeft niet. Als ze er langs loopt, kijkt ze snel even naar buiten. Erg fraai is het uitzicht niet, het enige wat ze ziet, is een dichte muur van bladeren van de grote populieren op het parkeerterrein. Dan neemt de directeur de rondleiding weer over.

‘Tot straks, Marissa’, zegt Andrea. ‘Ik kom je wel ophalen als de directeur klaar is met de rondleiding. Dan kan je moeder je misschien nog wel even helpen je koffertje uit te pakken.’

Marissa kijkt even naar haar moeder. Wil ze dat? Moeder knikt, natuurlijk doet ze dat.

Marissa kijkt haar ogen uit als meneer Willems hen de rest van het gebouw laat zien. Nu gaan er deuren open waarachter ze nog nooit heeft gekeken. Haar ouders zijn wat minder enthousiast dan zij. Meneer Willems lijkt vergeten te zijn dat zij dit al twee keer eerder hebben gezien, toen ze Jolien en Karin weg hebben gebracht. Zeker een standaardritueel van

hem, dat hij afdraait zonder erbij na te denken. Marissa vindt het echter wel leuk. Ze ziet dingen die ze niet heeft gezien, toen haar zussen haar meenamen door het internaat, zoals de keuken, de vergaderkamer van het personeel en nog meer.

In het kantoor van de directeur zit Marissa zich stierlijk te vervelen. Meneer Willems heeft het maar over papieren, handtekeningen zetten en nog meer. Vader schijnt het allemaal wel belangrijk te vinden, maar moeder kijkt ook steeds naar buiten, ziet Marissa. Die gelooft het zeker ook allemaal wel.

Ze is daarom maar wat blij als even later juffrouw Andrea binnenkomt. Moeder en Marissa gaan met haar mee om de spulletjes vast naar haar kamer te brengen. Vader blijft nog even bij de directeur om nog wat dingen door te spreken.

De middag vliegt voorbij en voor ze het weet, maken vader en moeder aanstalten om op te stappen. Nu krijgt Marissa het toch wel een beetje moeilijk. Nu gaat het gebeuren.

Juffrouw Andrea merkt het en zorgt dat het afscheid kort is. Ze ziet ook wel dat Marissa zich krampachtig groot probeert te houden, maar dat ze dat niet al te lang meer vol zal houden. Autoportieren slaan dicht. Nog even een zoen door het open raampje. Dan rijdt vader weg. Net voor hij de bocht om gaat, toetert hij nog even. Marissa ziet in een glimp moeders hand nog uit het raam wuiven. Dan zijn ze weg. Nu is ze helemaal alleen.

Maar dan pakt juffrouw Andrea haar resoluut bij de arm.

‘Zo, dame, nu gaan wij lekker een kopje thee maken en ondertussen wachten we op de anderen. Wij zijn nu het ontvangstcomité, oké?’

De juffrouw moet eerst uitleggen wat dat voor iets is, een

ontvangstcomité, want daar heeft Marissa nog nooit van gehoord. Een kwartiertje later zijn ze druk in de weer met thee zetten, plantjes water geven en nog veel meer kleine karweitjes die dringend moeten worden gedaan. Marissa vraagt honderduit over het reilen en zeilen in Het Vooronder, en heeft de stille glimlach van juffrouw Andrea niet in de gaten.

‘Ach, het werkt bijna altijd’, weet die uit ervaring. ‘Als de ouders weg zijn en je laat zulke kinderen alleen, dan gaan ze in een hoekje zitten grienen en lopen ze over van zelfmedelijden. Kinderen moet je gewoon genoeg te doen geven, dat is de beste remedie tegen eenzaamheid.’